

ناھید عزیزی، کارگردان «آه سرد»:

هدفم دیده شدن «آه سرد» در سطح وسیع است

نسرین بختیاری
آگروه فرهنگ و هنر

ناھید عزیزی که امسال با فیلم «آه سرد» به عنوان فیلم‌ساز اول در جشنواره فجر چهل و یکم حضور دارد، کارشناس ارشد ادبیات نمایشی است و در مقطع کارشناسی هم کارگردانی سینما خوانده و به جز این نیز سال‌ها در جوار همسرش، احمد بهرامی مشق فیلم‌سازی کرده و فیلم‌های کوتاه بسیاری ساخته است. او از سال‌های پس از فارغ‌التحصیلی در سینما کارش را شروع کرده و شاید پس از ۱۸سال به ساخت اولین فیلم بلند خود رسیده است. او می‌گوید که جلب اعتماد تهیه‌کننده برای ساخت اولین فیلم به‌خصوص اگر فیلمساز خانم باشیم، کار بسیار دشواری است اما اگر هدف فیلم‌سازی باشد، مسیر به‌رغم فراز و فرودها هموار خواهد شد. این موضوع بهانه‌ای شد تا دقایقی با این کارگردان گفت‌وگو کنیم که از نظر می‌گذراند:

۱] چه دغدغه‌ای از ساخت آه سرد داشتید و چه تلاّقی برای شما داشت که سراغ چنین مضمونی رفتید؟

من به دلیل این‌که در حرفه فیلمنامه‌نویسی نیز فعالم، نوعی مسئولیت اجتماعی برای خودم قائلم و نوعی ابزار در اختیارم قرار می‌گیرد تا مسائلی را که نسبت به آن حساس‌ترم یا در نگاهم اهمیت بیشتری دارد طرح کنم و در واقع سینما به من امکان می‌دهد که با بیان خاص و هنرمندانه‌تری صحبت کنم، ما همواره با مسائل مختلفی مواجهیم اما برخی مسائل به گونه‌ای است که بیشتر می‌تواند ما را تحت تأثیر قرار دهد و تبدیل به دغدغه ما می‌شود و سراغ آن موضوع می‌رویم.

۲] با توجه به این‌که شما فیلمنامه نویسی آه سرد هستید و موضوع خشونت و قتل هم در فیلم مطرح می‌شود، از چه زاویه‌ای به این موضوع پرداختید که برای مخاطب تلاّقی داشته باشد؟
همیشه در سینمای اجتماعی درباره مسائل مختلف صحبت‌شده و موضوع فیلم آه سرد، یعنی خشونت علیه زنان و قتل خانوادگی تلاّقی ندارد و موضوع تازه‌ای نیست و آنچه برایم در کار فیلمنامه‌نویسی اهمیت دارد، این است که بتوانم تلاّقی نو به مسائل داشته باشم و قصه‌ای که حول این مسائل می‌چرخد، جدید باشد.

۳] چه مدت زمانی را صرف ساخت «آه سرد» کردید که لوکیشن آن در برف و سرما می‌گذرد؟

من در تجربیات فیلم‌سازی همسرم، احمد بهرامی خیلی سهیم بودم و در بازنویسی‌های آخر، فضای فیلم تغییر کرد و تصمیم گرفتم داستان فیلم در فصل زمستان و در یک جاده کوهستانی بگذرد. می‌دانستم این انتخاب ممکن است کارم را سخت‌تر کند اما میزان سختی‌ای که پیش‌بینی کرده بودم، بیش از حد انتظارم بود. مهم‌ترین چالش ما شرایط جوی ناپایدار بود که کار را برای فیلمبرداری ناهموار می‌کرد هرچند تهیه‌کننده در طول کار به ما قوت قلب می‌داد که با آرامش کار را پیش ببریم اما زمان ما محدود بود و باید سریع‌تر فیلمبرداری را به پایان می‌رساندیم. این موضوع خیلی کار ما را سخت می‌کرد و به همین دلیل بعضی روزها

۴] با توجه به این‌که فیلم‌های جشنواره بر اساس تصمیم‌ها در اولویت اکران هستند، چقدر فکر می‌کنید فیلم خودتان گیشه دارد، آیا از نوع فیلم‌های سینمای هنری کم مخاطب است یا خیر؟

جذب مخاطب شاید چندان در مورد فیلم من قابل پیش‌بینی نباشد و در حال حاضر تفکیکی صورت گرفته و فیلم‌های سرگرم‌کننده مقابل فیلم‌های هنری قرار می‌گیرند. هدف نهایی هر فیلم دیده شدن و جذب حداکثری مخاطب است و برای هر فیلم‌ساز و تهیه‌کننده‌ای بزرگ‌ترین آرزوست. فکر می‌کنم تغییر ذائقه‌ای نیز برای مخاطب درحال رخ دادن است و مخاطبان دیدمبثیتی نسبت به فیلم‌های اجتماعی پیدا کردند و امیدوارم این فیلم برای طیف وسیعی از تماشاگران قابل قبول باشد.

۵] چقدر به سیمرغ و جایزه فکر می‌کنید و اگر جایزه بگیرید، مسیر را برای فیلم‌سازی شما راحت می‌کند یا سخت‌تر یا این‌که کلا برای شما مهم بود که این فیلم را بسازید؟

گرفتن جایزه برای من هدف نیست، هدف برایم دیده شدن فیلم در سطح وسیع است و اگر این اتفاق بیفتد به‌خواسته خودم در جهت مسئولیت اجتماعی که فکر می‌کنم، رسیدم اما جایزه‌ها نیز اعتبار می‌آورند و موجب جلب اعتماد می‌شوند و این خیلی خوب است چون مسیر فیلمنامه نویسی و فیلم‌سازی را هموارتر می‌کند.

۶] شما از معدود فیلم‌سازان زن امسال جشنواره فیلم فجر هستید و درباره چالش‌های پیدا کردن سرمایه‌گذار برای فیلم‌تان بگویید؟

کم بودن حضور فیلم‌سازان زن در جشنواره فجر امسال چندان خوب نیست و امیدوارم هر دوره به تعداد فیلم‌سازان خانم اضافه شود و تهیه‌کنندگان به خانم‌ها بیشتر اعتماد کنند، چون جذب تهیه‌کننده برای فیلم‌سازان خانم خیلی سخت است و نمی‌توانم به طور قطع بگویم اما شاید اعتماد کمتری به فیلم‌سازان زن وجود داشته باشد. در صورتی که خانم‌ها به‌دلیل ویژگی‌ها و احساسات زنانه، حساسیت، دیدگاه عمیق، جزئی‌نگر و ظریف‌تری به برخی مسائل دارند و یازتاب این نگاه‌شان در سینما خیلی مؤثر و جریان‌ساز است.

۷] سال‌های زیادی است که جشنواره فیلم فجر برگزار می‌شود، فکر می‌کنید چه تأثیری در سینمای ایران داشته یا حضور فیلمسازان بزرگ در کنار فیلمسازان اول چقدر می‌تواند بر جریان فیلم‌سازی و جشنواره تأثیر بگذارد؟

جشنواره فجر اتفاق مهمی در سینما و ویتترین سینمای ایران است. از دوران راهنمایی و دبیرستان رویدادهای جشنواره فیلم فجر را دنبال می‌کردم و همیشه با آن همراه بودم و بخشی از بهترین خاطرات سینمایی من به دوره‌های مختلف جشنواره از زمان یک مخاطب عادی بودن تا فیلمساز شدن برمی‌گردد. ما با اشتیاق بسیار در صف‌های چندساعته برای دیدن فیلم‌های فجر می‌ایستادیم و در دوره دانشجویی این برای ما جدی‌تر شد و در دوره‌ای که به‌عنوان سینماگر در این رویداد بودم، جدی‌تر بود و حدود ۱۰سال فقط در سینمای مطبوعات فیلم‌ها را در چند سئانس از صبح تا نیمه شب می‌دیدم و با قرص +مسکن سردردم را از فیلم دیدن بسیار، آرام می‌کردم.

در گفت‌وگو با سیدرضا محقق، تهیه‌کننده فیلم «آه سرد» بررسی شد

سینمای اخلاق محور

افتخار می‌کنم که فیلم‌هایم در جشنواره است

سیدرضا محقق امسال در مقام تهیه‌کننده، دو فیلم «آه سرد» و «چرا گریه نمی‌کنی» را در جشنواره فیلم فجر چهل‌ویکم دارد. فیلم آه سرد به کارگردانی ناھید عزیزی که امروز در ستانس اول پردیس ملت به‌عنوان سینمای رسانه نمایش داده می‌شود، درباره پسری است که به دنبال انتقام از شخصی است که در زندان به سر می‌برد و یک‌سری اتفاقاتی برایش رخ می‌دهد که دچار عذاب وجدان می‌شود. محقق پیش از این تهیه‌کننده فیلم‌های «درب» که در جشنواره فیلم فجر سال‌های گذشته نیز حضور داشته، برنده جایزه بالون نقره‌ای جشنواره سم قاره نانت شده است. «آپرو»، «معمیرو» و «او خوب سنگ می‌زند» از دیگر آثارِی است که محقق تهیه‌کنندگی آن را به‌عهده گرفته است. حضور این تهیه‌کننده با فیلم آه سرد در جشنواره فیلم فجر بهانه‌ای برای گفت‌وگو با این تهیه‌کننده می‌شود که در ادامه از نظر می‌گذرانید:

۱] اگر بخواهید آه سرد را به شیوه‌ای برای مخاطب معرفی‌کنید که کنجکاوی ایجاد کند، چه می‌گویید؟

مهم‌ترین موضوع فیلم آه سرد این است که کارگردان آن یک خانم (ناھید عزیزی) است و نوع فضایی که در این کار جریان دارد، مانند فیلم درب، جزو علاقه‌مندی‌های من است و قصه آن خیلی برایم جذاب بود و ذهنم را درگیر کرد. سینمای هنری را همیشه دنبال می‌کنم و این فیلم هم می‌توانست از جمله کارهایی باشد که بتوانم بعدها به‌عنوان کار خوب در کارنامه‌ام داشته باشم. آه

سرد، جزو کارهایی است که فرآیند تولید سخت را پشت سر گذاشته است. لوکیشن آه سرد حوالی شهرهای سردسیر ایران بوده و در حدود یک‌ماه فیلمبرداری گاهی در برف بودیم که شرایط خیلی سختی از لحاظ تولید بر کار ما حاکم بود و برف تا یک متر بالا می‌آمد.

۲] از چه لحاظ این قصه برای شما جذابیت داشت؟

کنش، واکنش و ارتباط عاطفی که بین این دو شخصیت وجود دارد، خیلی ذهنم را درگیر کرد و دغدغه سنگینی برایم بود. علاوه بر این، فضای سرد و یخ و پر از هیجان و این‌که انسان‌ها چطور می‌توانند از خودشان بگذرند و چگونه روی احساس خود یا بگذارند اما در انتها متوجه می‌شوم که این امکان پذیر نیست و چنین چیزی در سرشت انسان وجود ندارد.

۳] چقدر ساخت فیلم زمان برد و یا چه چالش‌هایی رویه‌رو بودید؟

حدود یک‌ماه فیلمبرداری ما زمان برد و مسعود امینی تیرانی هم فیلمبردار ما بود. از لحاظ چالش‌هایی که با آن مواجه بودیم، وقتی وارد یک منطقه کوهستانی می‌شوید، تولید شما در زمستان خیلی سخت خواهد شد. همچنین گروه ما خیلی همدل بود و این تیم خیلی به ما روحیه می‌داد و عشقی که در دل بچه‌ها وجود دارد، تمام موانع را از بین می‌برد. فیلم‌سازی سخت است اما عشق و دوست داشتن آن را آسان می‌کند و موانع را برای شما می‌شکند.

۴] با توجه به این‌که فیلم‌های جشنواره در اولویت اکران هستند، چقدر فکر می‌کنید فیلم‌تان گیشه دارد؟

قطعا فیلم آه سرد دیده می‌شود و فیلم خوبی است و تمام استانداردهای فنی سینمایی و جذابیتهی را که مخاطب به دنبال آن هست، دارد و فیلمی است که به نظرم جواب می‌دهد. به هرحال از هر فیلمی باید به اندازه خودش انتظار

داشته باشید و شما گاهی نمی‌توانید از فیلم‌ها عکس‌العمل زیادی از مخاطب دریافت کنید.

۵] چقدر به سیمرغ و جایزه فکر می‌کنید و اگر جایزه بگیرید، فکر می‌کنید مسیر را برای فیلم‌سازی شما آسان می‌کند یا سخت یا این‌که نفس فیلم‌سازی برای شما اهمیت دارد؟

خدا را شکر می‌کنم که همیشه کار خوب ساختم و دنبال فیلم ساختن نیستم، بلکه دنبال کار خوب ساختن هستم. به طور قطع دریافت سیمرغ انگیزه‌های مضاعفی برایم به وجود می‌آورد که کار را برایم سخت‌تر می‌کند. به طور قطع، اگر این اتفاقات بیفتد که دور از ذهن نیست، برایم جایزه گرفتن در ایران و جشنواره خودمان خیلی ارزشمند است و تا زمانی که هستم در سینمای مستقل و خصوصی کار خواهم کرد. همچنین جوانان ما انسان‌های بسیار توانمند و با انگیزه هستند و اگر بتوانم برای سینما کاری کنم، کمک خواهم کرد تا بتوانیم این مسیر را برای دوستان دیگر هموار کنیم و وظیفه و رسالت ما این است.

۶] سال‌های بسیاری است که جشنواره فیلم فجر برگزار می‌شود، فکر می‌کنید چه تأثیری در سینمای ایران دارد و حضور فیلم‌سازان اول و بزرگ چه تأثیری در خود جشنواره توانسته بگذارد؟

جشنواره فیلم فجر یکی از بزرگ‌ترین اتفاقات و رویدادهای کشور ماست و قطعا این اتفاق خیلی ممتاز بوده و خواهد بود و فیلم‌های بسیاری از فیلم‌سازان ما در جشنواره دیده شده است و نوعی محفل یا به قولی جشن در سینمای ایران به شمار می‌آید. من هیچ کاری را سخت‌تر از سینما نمی‌دانم و جشنواره فیلم فجر نقطه عطف و حساسی برای یک فیلم‌ساز است. بسیاری از کسانی که فیلم‌سازی را دنبال می‌کنند، دوست دارند یک روز فیلم‌شان به جشنواره بیاید و آنجا اثرشان

رونمایی‌کنند، چون ما فیلم را برای آرشپوشدن در خانه که نمی‌سازیم، بلکه می‌سازیم که دیگران آن را ببینند. این‌که ما در فیلم رسالت مان چیست و چه پیامی دارد نیز مهم است و این در جشنواره فجر دیده می‌شود. افتخار می‌کنم که دو فیلم در جشنواره است و این فیلم‌ها باید دیده شود. شاید جشنواره خارجی زیادی رفته باشم و همین امسال فیلم درب را در بوسان داشتم و جزو فیلم‌های افتتاحیه بود و «شهر خاموش» هم جایزه بهترین کارگردانی تالین را گرفت اما جشنواره فجر برای من بسیار مهم و به‌عنوان یکی از جشنواره‌های بزرگ است. ما همیشه باید در جشنواره دوست باشیم و اگر حرف و نظری داریم باید در فیلم حرف‌مان را بزنیم و به‌طور قطع نباید با جشنواره نامهربانی کنیم.

۷] شعار جشنواره امسال «اخلاق، امید، آگاهی و تأکید روی سینمای اجتماعی سالم» است، چقدر فکر می‌کنید فیلم‌های جشنواره می‌تواند سلیقه مخاطب را تغییر دهد و سیاه‌نمایی‌باشد؟

اولین مقوله در رسالت فیلم‌سازی، نمایش اخلاق است. شکی نیست که انسان‌ها با امید زنده هستند و فیلم‌سازی باید برای ما آگاهی و بصیرت به ارمغان بیاورد. فیلم‌های جشنواره را ندیدم که بدانم در چه سطحی هستند اما دوستانی که فیلم‌ها را دیدند به چنین نکاتی برخورد کردند و قطعا رسالت سینما نیز اخلاق محوری است.